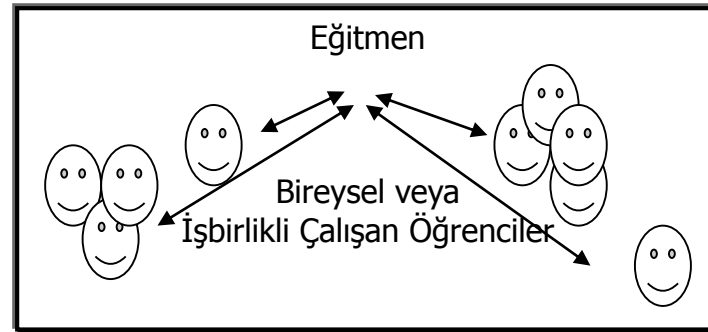

e-Eğitmen

Prof. Dr. Yasemin GÜLBAHAR

Öğretim Sürecinde Farklılaşma

- Öğrencilerle görüntülü bir iletişim olanağı yoksa ve bir şekilde dönüt alınamıyorsa, öğrencilerin sürece ilişkin ne düşündüklerini öğrenmek son derece güçleşmektedir.
- Sınıf ortamına göre farklılaşan pek çok süreç teknoloji desteği ile olabildiğince etkin hale getirilmektedir.
- İyi bir e-öğretmen olabilmek için hem farklı konularda bilgilenmek, hem de deneyim kazanmak çok önemlidir (Stephenson, 2001).
- E-öğretmenlerin rolü içeriği aktarmak değil, ortamı yönetmek ve öğrencileri yönlendirmektir. Bu nedenle rolleri, rehber, moderatör ve yönlendirici gibi farklı şekilde tanımlanabilmektedir.

e-Eğitmenin Farklı Rollerini

- Eğitmeni sınıf ve İnternet ortamı olmak üzere her iki açıdan ele alırsak, yüz yüze eğitimde duruşu, giyinişini ve sınıf yönetimi bakımından model oluştururken, e-öğrenme sürecinde içeriğin aktarımına ve iletişim süreçlerine dayalı olarak bir model olur.
- Aylık toplantılar veya görüntülü konferans yöntemleri kullanılmadığı zaman, eğitmen ve öğrencilerin birbirlerini hiç görmediği durumlar da olabilmektedir.
- Eğitmenin rolleri, ders öncesinde, ders sırasında ve ders sonrasında olmak üzere farklı süreçlere göre değişim göstermektedir.

e-Eğitmenin Farklı Rollerini

Ders 6ncesinde

- E-6đrenme s6recinde plânlamanın s6reç başlamadan 6nce yapılması 6ok 6nemlidir, 66nk6 bu bilgiler s6reç 6ncesinde 6đrencilerle paylaşılır.
- Hangi hafta hangi konunun işleneceği, ne t6r etkinlikler ve işbirliğine dayalı 6alışmalar yapılacağı, bu 6alışmaların 6dev ve projelerin hangi konularda olacağı, hangi 6l66tlere g6re değerlendirileceği, her bir etkinliğin nasıl notlandırılacağı, s6reç boyunca uyulması gereken kurallar, i6eriğin ne şekilde sunulacağı ve 6đrencilerin nasıl 6alışmaları gerektiği gibi detaylı a6ıklamaların ders başlamadan 6nce belirlenmesi ve paylaşılması gerekir.

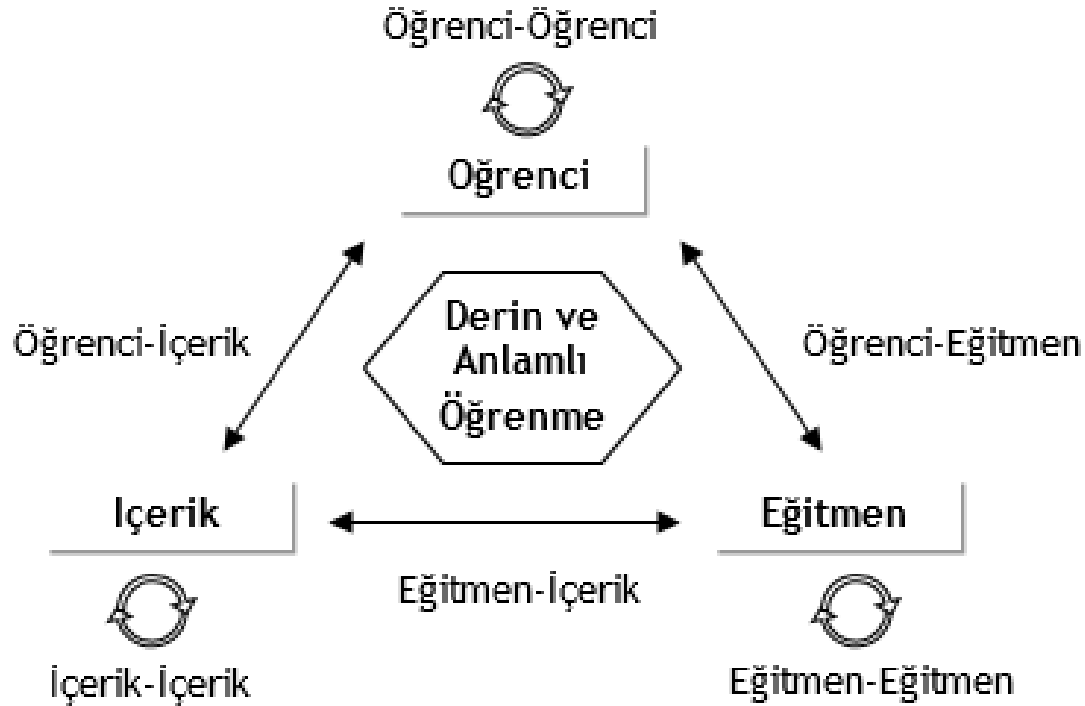
e-Eğitmenin Farklı Rollerini

Ders Sırasında

- Ders sırasında bir e-eğitmenin, neredeyse 7 gün 24 saat aktif olması gerekir. Süreci sürekli gzlemeli, olası sorunları gidermeli, öğrencilerin neler yaptıklarını sürekli incelemeli ve gerekirse dönüt vermelidir. Her türlü olası probleme veya yanlış anlaşılıma hızlı müdahale etmesi önemlidir.
- Sohbet oturumları, sesli veya görüntülü konferans gibi eđ zamanlı tartışma ortamlarını yönetmek yine deneyim isteyen bir konudur. Bu süreçte etkili ve amacına ulaşan tartışmalar yaptırmak ve zamanı etkili kullanmak önemlidir.
- Yönetimi önem taşıyan bir diğer konu bireysel ve grup projeleri ve işbirliğine dayalı farklı etkinliklerdir.
- Ders boyunca etkileşimde bulunmak ve etkileşimin sürekliliğini sağlamak yine önemli noktalardan biridir.

e-Eğitmenin Farklı Roller

Ders Sırasında temel olarak altı etkileşim türü yaşanır (Garrison ve Anderson, 2003).

e-Eğitmenin Farklı Rollerini

Ders Sonrasında

- E-öğrenme sürecinde, her an bir öğrenci bir soru sormuş veya ödevini göndermiş olabilir. Tüm bu süreç içerisinde eğitmenin biçimlendirici değerlendirmeler yapması gerekir. Bu nedenle, e-eğitmen sürece ilişkin değerlendirme yaparak not verir ve dersin sonunda da öğrencinin akademik başarısını belirler. Bu değerlendirme için öğrencilere ait raporlar temel alınarak notlandırma yapılır. Bu notlandırma sistem tarafından da yapılıyor olabilir.
- E-eğitmen, öğrenci başarısı dışında sürece ilişkin farklı boyutları da değerlendirmelidir. Dersin etkililiği, öğretim materyalleri, öğretim yöntem ve teknikleri ve değerlendirme yaklaşımları bu farklı boyutlardandır. E-eğitmen tarafından bu konularda yapılan değerlendirmeler, dersin daha etkili olabilmesi için gerekli değişiklik ve güncellemelerin yapılmasını sağlayacaktır. Ayrıca, yönetim ve kurumsal bazda gerekli değişimlerin ortaya çıkmasına neden olacaktır. Bu değerlendirmelerde öğrenci görüşleri önemli rol oynamaktadır.

e-Eğitmenin Farklı Rollerini

E-Eğitmenin Rollerini

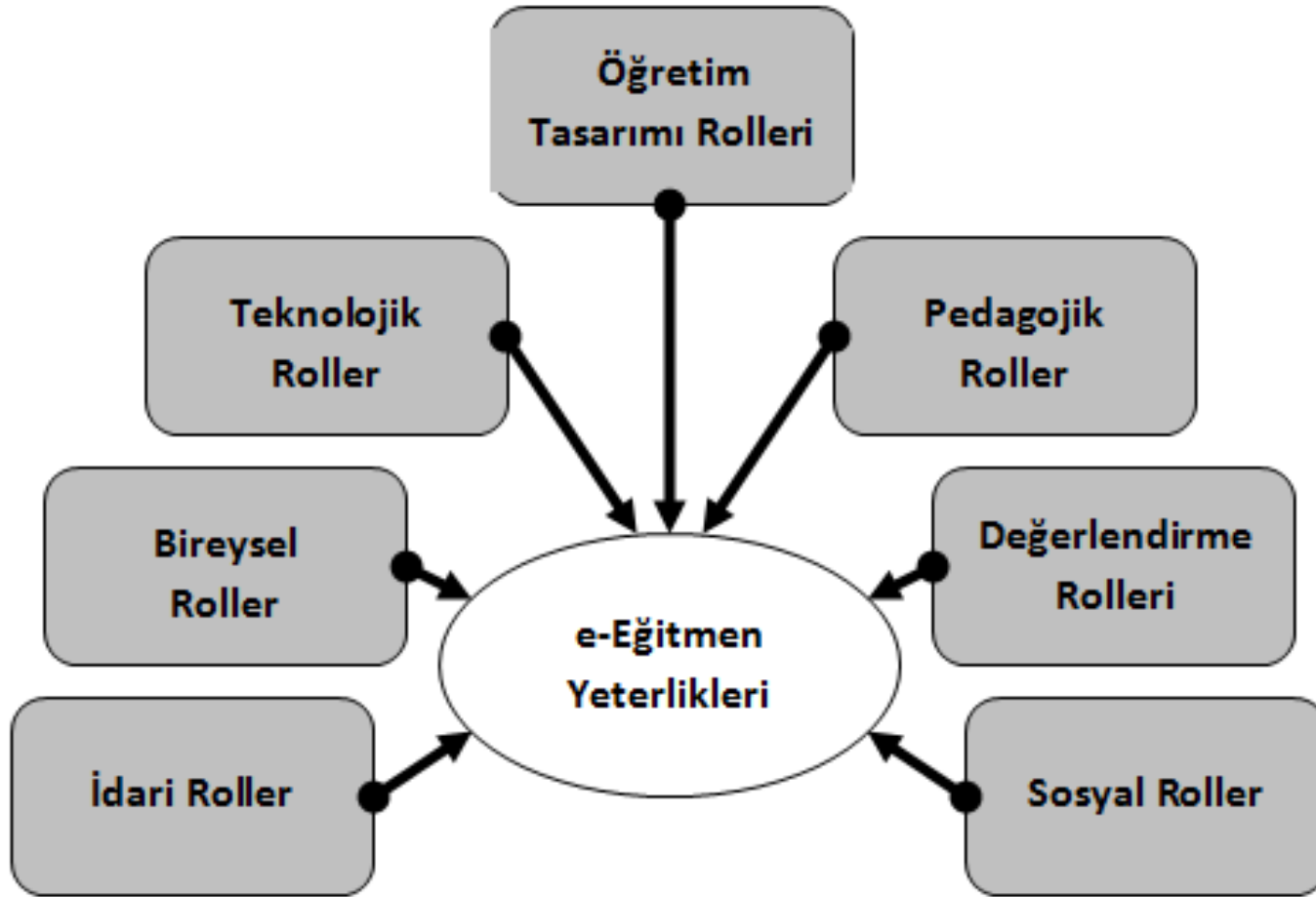

e-Eğitmenin Nitelikleri

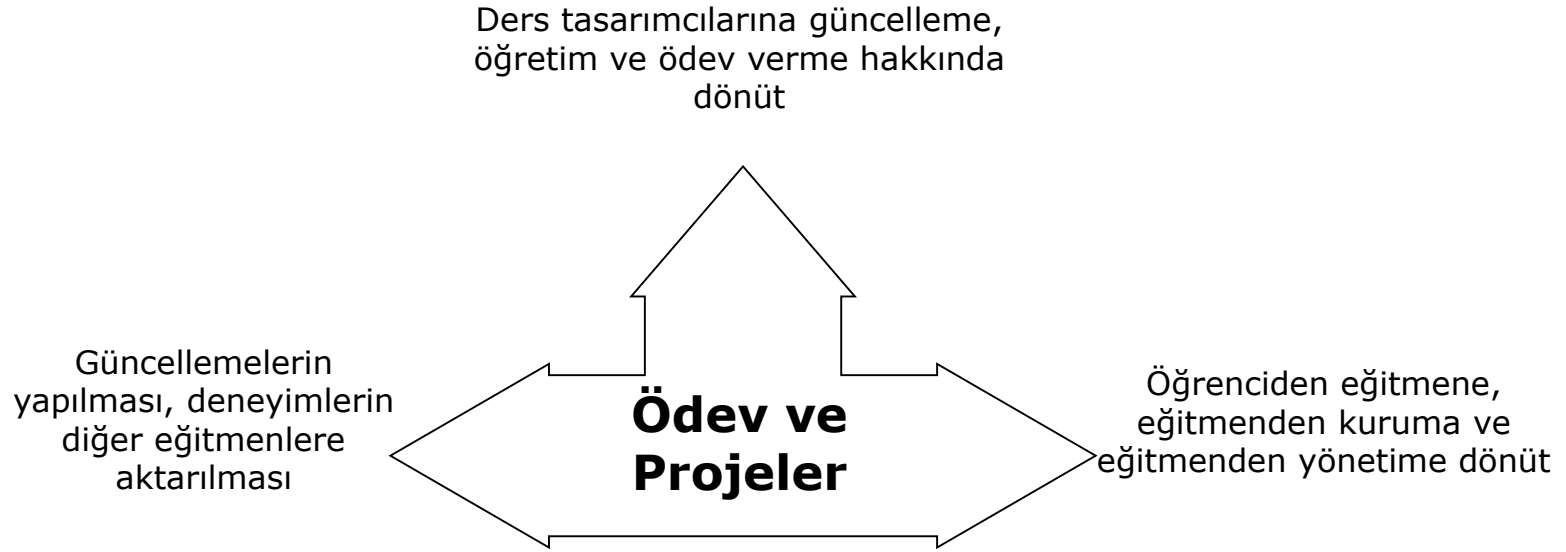
- İnsan ilişkilerinde başarılı, empati sahibi ve demokratik öğretim ortamı ortamları yaratma yeteneğine sahip olmalıdır.
- Konu içeriği, insan gelişimi ve öğrenme ile pedagoji konularında uzman olmalı ve bu bilgileri öğretim ortamında düzenlemede kullanabilmelidir.
- Kendini yönlendirebilen öğrenci yetiştiren üst düzey düşünme becerisi kazandıran, temel yetilerdeki başarısını artıran ve öğrenci motivasyonunu düzenleyen öğretim deneyimlerinin tamamına sahip olmalıdır.
- Öğretimi hayat boyu süren bir süreç olarak algılamalı ve bu doğrultuda öğrencinin öğrenmesini ve okul kalitesini artıracak biçimde profesyonel bilgisini değişen durumlara uyarlayabilmelidir.

e-Eğitmenin Yeterlikleri

Performansın Gözlenmesi ve Eğitim Sırasında Ödevin Önemi

Uzaktan Öğretme

“Forum” ortamında bir tartışma yapılabilmesi için e-öğretmenin bazı standart işlemleri gerçekleştirmesi gerekir. Forumların genel bir akışı vardır.

- **Açılış Mesajı:** Öğrenci veya e-öğretmen tartışılacak konuya ilişkin bir açıklama yapabilir veya bir soru yönelterek süreci başlatabilir.
- **Yanıt Mesajları:** Öğrenci veya e-öğretmenin farklı bir bakış açısını dile getirdiği veya yeni bir soru ile karşılık verdiği bir yanıt yazması beklenir.
- **İzleyen Mesajlar:** Öğrenci veya e-öğretmenin önceki mesajların sentezlendiği veya yorumlandığı mesajlar atmaları beklenir.
- **Uyarı Mesajları:** E-öğretmenin konu dışına çıktığı veya yanlış yorumlar yapıldığı durumda zamanında müdahale etmesi gerekir.
- **Özet Mesajları:** E-öğretmen genel bütün mesajlardaki önemli noktaları, benzerlik ve farklılıkları özetleyen bir mesaj atarak grubun daha iyi anlamasına yardımcı olmaya çalışır.

Haftalık Çevrimiçi Tartışmaları Değerlendirmek için Dereceleme Ölçeği

Ölçüt	Çok İyi	İyi	Kabul Edilebilir	Geliştirilmesi Gerekir
Tartışmaya zamanında katkı yapmış olmak	Hafta içerisinde yayılmış en az 7 ileti gönderilmesi	Hafta içerisinde yayılmış 5-6 arası ileti gönderilmesi	Hafta içerisinde yayılmış 3-4 arası ileti gönderilmesi	Hafta içerisinde 2 veya daha az ileti gönderilmesi
Tartışmaya katılım ve konunun anlaşıldığını gösteren bilgi paylaşımında bulunmak	Öğrenilmesi beklenen içeriğin çok iyi anlaşılması, özümsemiş ve yanıtla yansıtılmış olması	Öğrenilmesi beklenen içeriğin anlaşılması ve yanıtla yansıtılmış olması	Öğrenilmesi beklenen içeriğin yeterince anlaşılmaması ve yanıtla yansıtılmaması	Öğrenilmesi beklenen içeriğin anlaşıldığına ilişkin hiç bir bulgu olmaması
Çevrimiçi tartışma kurallarına uygun hareket etmek	Tüm kurallara uyulmuş olması	Yalnızca bir kere kural ihlali yapılmış olması	2-3 kere kural ihlali yapılmış olması	4 veya daha fazla kural ihlali yapılmış olması
Puanlama	9-10	8	6-7	5 veya daha az

İstenmeyen Davranışlarda Alınabilecek Önlemler

Davranış	Belirtileri	Alınacak önlem önerileri
Konu dışı yorumlar	Yorumlar, şaka, dedikodu, kişisel ilgi, alakasız konular ile dağılıbilir.	Konu dışı yorum sayısını sayın. Az ise sorun yok. Öğrenmeyi etkiliyorsa, odağı hatırlatın.
Anlamsız / kısıtlı yorumlar	Tartışmaya hiçbir katkısı olmayan yorumlar. Örneğin; çok iyi, bravo, katılıyorum, katılmıyorum.	Katılma ya da katılmama durumlarına açıklık getirmelerini isteyin. Yorum sayısına değil anlamlı konuşmaların puanlandırılacağını hatırlatın.
Flört etme	Yorumlarda karşı cinsi rahatsız edecek ifadeler kullanma.	Öğrenci ikaz edilmeli ve rahatsız edici mesajlar silinmelidir. Sosyal öğrenmenin, bireysel olarak sosyal ağ kullanımı olmadığını hatırlatmak gerekmektedir.
Aynı fikirde olmamayı saklamak	Çelişen ifadeler kullanmak. Katılmadığı halde görüşlere katılmış gibi yapmak.	Öğrenci yorumları izlenmelidir. Öğrenciden görüşlerini detaylı bir şekilde yazması istenmelidir. Nasıl karşı fikir üreteceği ifade edilmelidir.
Grupla hareket etmeme	Bir grubun üyesi gibi değil de bireysel olarak hareket etme. Öğrenci paylaşmaktansa sadece bilgisini biriktirmekle uğraşabilir.	Öğrenciden gruptan neden ayrıldığını öğrenilmelidir. Sosyal öğrenme etkinliklerinden mi, grup üyelerinden mi yoksa konudan mı kaynaklanıyor bu belirlenmelidir. Yoksa öğrenci utangaç veya çekimser mi?
Savunuculuk	Düşüncelere açık olması beklenirken devamlı bir savunma içerisinde olma.	Tartışmayı yavaşlatın. Örneğin sesi konferanstan foruma geçiş yapın. Etkinliği değiştirin. Öğrencilerin görüşleri doğru anlayıp, duygularını işe karıştırmadan tartışma yapmasını sağlayın.
Tehdit	Konuşmalarda birinin baskın olmaya çalışması, diğerleri ile alay etmeye çalışması vb.	Öğrencinin iletişim şeklini değiştirmesini isteyin. Diğerlerini daha fazla dinlemesini, daha fazla beklemesini, daha fazla yazmalarını teşvik etmelidir.
Ahkam kesmek (soapboxing)	Öğrenci devamlı kendi reklamını yapabilir. Bunu açıktan veya üstü kapalı yapabilir.	Davranışı ortaya çıkarın ve öğrencinin değişmesini isteyin.
Sosyal aylıklık	Öğrenci minimum çaba gösterir, diğer tartışmaları başka öğrenciler gerçekleştirir.	Öğrencinin gruba olan katkısını ortaya çıkarın. Gruba yaptığı katkıyı notlandırın.
Kişisel anlaşmazlıklar	A kişisi devamlı B kişi ile anlaşmazlık içerisine girebilir.	Neden böyle davrandığı öğrenilmeye çalışılır. Grup üyelerini yeniden düzenlenir.
Baltalamak -sabotaj yapmak	Öğrenci yorumları ile ilgisi olmayan mesajlar gönderebilir, diğerlerinin duygularını provoke edebilir, birinin sözünü yanlış aktarabilir.	Davranışın nedenlerini ortaya çıkarın. Gruptaki başka bir rol verin veya başka bir etkinlikte görev verin.

e-Eğitmenler için Bazı neriler

- Olumlu bir ğretim ortamı yaratarak, olabildiğince çok öğrenciye söz hakkı vermeye zen gösterin.
- Gönderilen mesaj sayısını kontrol edin. Tartışma konusuna ilişkin yirmi kişilik bir şube bir hafta boyunca kaç mesaj gönderirse bu kabul edilebilir bir başarı ltdr? Bu sayı bireysel olarak mı ele alınmalıdır, yoksa mesajların içeriği de önem taşımakta mıdır? e-Eğitmen bu konulara zen göstermelidir.
- Mesajların uzunluğunu kontrol edin. Her bir mesaj yalnızca tek bir konu, olay veya kavram hakkında olmalıdır. Örneğin, lisans öğrencileri için 100-150 kelime sınırı ve yüksek lisans öğrencileri için 200 kelime sınırı uygun olabilir.

e-Eğitmenler için Bazı neriler

- Gereken sıklıkta, gelinen noktaya ilişkin zet içeren mesajlar göndermeye çalışın. Bu hep konunun daha iyi anlaşılmasını sağlayacak, hem de tartışmanın dışına çıkılmasını önleyecektir.
- Kişisel mesajların ortak alanlarda paylaşımı konusunda hassas davranın. Kişisel mesajlar e-posta gibi bireysel araçlar yoluyla iletilmelidir. Forum alanına atılan her bir mesajın gruba katkı amacıyla atıldığı gerçeğini hatırlatmak yararlı olabilir.
- Tartışma süreci sonunda tüm öğrencilere dönüt verin. Her ğrenci katıldığı süreçteki başarısına ilişkin olarak güçlü ve zayıf yönleri konusunda bilgilendirilmelidir.

e-Eğitmenler için Bazı neriler

- Güncel yazılımların sağladığı teknolojik olanakları etkin kullanın. Proje gibi iř birliğine dayalı çalışmalarında öğrencileri grup yaparak, gruba ait sohbet ortamı, forum ve dosya paylaşım alanlarını kullanmalarını sağlayın.
- Forum ve sohbet gibi ortamlara katılırken, uyulması gereken kuralları önceden belirtin. Öğrencilerin yorum ve önerilerini paylaşmaları için özel alanlar oluşturun.
- Tartışma ve ders paylaşımı amaçlı etkinlikleri değerlendirme kapsamına alın. Tartışma süreçlerini ve kalitesini değerlendirebilirsiniz.

Tartışalım

- Bir eğitmenin sınıf ortamında çok deneyimli olması, bir dersi e-öğrenme yöntemi ile verebilmesi için yeterli midir? Neden?
- Uzaktan eğitim ile yüz yüze eğitim ele alındığında öğretmenin rollerinde ne gibi farklar vardır?
- Asenkron ve senkron eğitim modelleri arasında öğretmenin sorumlulukları açısından nasıl farklılıklar gözlenir?
- Uzaktan eğitimle bir ders verdiğinizi düşünün. Öğrencileriniz arasındaki sosyal etkileşimi arttırmak için ne tür stratejiler izlediniz?